

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M. S.**

skazanego z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 kwietnia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez adw. K. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 19 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 1221/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt V K 443/19

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz art. 624 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. zwolnić skazanego M. S. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa;**
- 3. zwrócić skazanemu M. S. uiszczoną opłatę od kasacji w kwocie 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych).**

UZASADNIENIE

W dniu 4 stycznia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja sporządzona przez adw. K. O., którą zaskarżono w całości na korzyść skazanego

M. S. wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 1221/21, zmieniający wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt V K 443/19. W przedmiotowej kasacji podniesiono zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego i materialnego, które w ocenie kasatora mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. W obliczu podniesionych zarzutów wniesiono o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 1221/21 i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, względnie przy uznaniu oczywistej niesłuszności skazania – o uniewinnienie skazanego. Złożona kasacja zawierała wniosek w trybie art. 532 k.p.k. o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia (k.3-5 akt SN). Do złożonej kasacji dołączono upoważnienie do sporządzenia i wniesienia kasacji w sprawie M. S. oraz zastępowania wymienionego w postępowaniu kasacyjnym udzielone przez partnerkę skazanego w dniu 25 sierpnia 2022 r. (k. 6 akt SN).

Odpowiedź na wymienioną kasację złożył oskarżyciel publiczny, który wniósł o jej oddalenie z uwagi na oczywistą bezzasadność (k. 10-12v akt SN).

Na podstawie informacji z Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności ustalono, że w dniu 25 sierpnia 2022 r. skazany M. S. nie był pozbawiony wolności (k. 26-28 akt SN).

Zarządzeniem z dnia 17 lutego 2023 r. zobowiązano adw. K. O. do wskazania w terminie 7 dni, gdzie i na jakiej podstawie pozbawiony wolności był skazany M. S. w dniu 25 sierpnia 2022 r., pod rygorem uznania braku w postaci upoważnienia do obrony w postępowaniu kasacyjnym za nieusuwalny, a w konsekwencji pozostawienia kasacji bez rozpoznania (k. 29-30 akt SN).

Wezwanie to zostało skutecznie doręczone autorowi kasacji w dniu 13 marca 2023 r. (k. 36) i do chwili obecnej pozostało bez odpowiedzi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację należało pozostawić bez rozpoznania jako wniesioną przez osobę nieuprawnioną.

Podkreślić należy, że w myśl art. 530 § 2 k.p.k., to na sądzie odwoławczym spoczywa w pierwszej kolejności obowiązek kontroli spełnienia warunków

skutecznego wniesienia kasacji. Zgodnie bowiem z tym przepisem prezes sądu (przewodniczący wydziału odwoławczego, upoważniony sędzia), do którego wniesiono kasację, odmawia jej przyjęcia, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. lub w art. 429 § 1 k.p.k., albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. Niemniej jednak zgodnie z art. 531 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy ponawia kontrolę warunków dopuszczalności kasacji w danej sprawie i pozostawia bez rozpoznania przyjętą kasację, jeżeli nie odpowiada ona przepisom wymienionym w art. 530 § 2 k.p.k. w tym m.in., gdy została wniesiona przez osobę nieuprawnioną (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 22 czerwca 2022 r., II KK 200/22, LEX nr 3455057). Tak więc wskazane kwestie są przedmiotem kontroli nie tylko na etapie wnoszenia nadzwyczajnego środka odwoławczego, lecz również w chwili, gdy taki środek został już przyjęty.

Stosownie do treści art. 526 § 2 k.p.k. kasacja, o ile nie pochodzi od prokuratora, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich czy Rzecznika Praw Dziecka, objęta jest tzw. przymusem adwokacko-radcowskim. Oznacza to bezwzględny obowiązek sporządzenia i podpisania tego pisma procesowego przez adwokata lub radcę prawnego. Do dokonania tej czynności procesowej obrońca z wyboru musi legitymować się skutecznie udzielonym upoważnieniem do obrony (w tym zawiera się także upoważnienie do określonej czynności prawnej). Przedmiot rozpoznania niniejszej sprawy sprowadza się do kwestii skuteczności upoważnienia do sporządzenia i wniesienia kasacji oraz zastępowania w postępowaniu kasacyjnym skazanego M. S. udzielonego przez jego partnerkę w trybie art. 83 § 1 k.p.k. Wskazany przepis przewiduje tryb ustanawiania obrońcy w postępowaniu karnym. W jego paragrafie pierwszym ustawodawca jako zasadę przewidział ustanowienie obrońcy przez samego oskarżonego. W zdaniu po średniku uregulował zaś wyjątek od tej zasady wskazujący, że do czasu ustanowienia obrońcy przez oskarżonego pozbawionego wolności, obrońcę może ustanowić inna osoba. Tym samym z unormowania tego jednoznacznie wynika, **że ustanowienie obrońcy przez inną osobę jest skuteczne jedynie w braku obrońcy ustanowionego przez oskarżonego (odpowiednio skazanego) pozbawionego wolności**, o czym niezwłocznie powinno się go zawiadomić (zob. postanowienie SN z dnia 11 maja 2017 r., WZ

6/17, LEX nr 2309633). Analiza akt przedmiotowej sprawy wykazała, że upoważnienie do sporządzenia i wniesienia kasacji adw. K. O. udzieliła partnerka skazanego w dniu 25 sierpnia 2022 r. (k. 11 akt WKK 70/22 i k. 6 akt SN). W związku z powyższym dla jego skuteczności wymagane było zaistnienie przesłanki wskazanej w art. 83 § 1 k.p.k. w zdaniu po średniku, tj. w chwili udzielenia upoważnienia (w dniu 25 sierpnia 2022 r.) skazany M. S. musiałby być pozbawiony wolności. Sąd Najwyższy w celu weryfikacji spełnienia ww. przesłanki pozyskał informacje z Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności, z których jednoznacznie wynika, że w dniu 25 sierpnia 2022 r. skazany M. S. nie był pozbawiony wolności (k. 26-28 akt SN). Niemniej, celem rozstrzygnięcia wszelkich wątpliwości sędzia sprawozdawca zarządzeniem z dnia 17 lutego 2023 r. zobowiązał adw. K. O. do wskazania w terminie 7 dni, gdzie i na jakiej podstawie pozbawiony wolności był skazany M. S. w dniu 25 sierpnia 2022 r., tj. w dniu udzielenia przez jego partnerkę w trybie art. 83 § 1 k.p.k. upoważnienia dla wymienionego adwokata do sporządzenia i wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt IV Ka 1221/21, gdyż jak wskazano, okoliczność ta nie wynikała z informacji Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawianych Wolności, pod rygorem uznania braku w postaci upoważnienia do obrony w postępowaniu kasacyjnym za nieusuwalny, a w konsekwencji pozostawienia kasacji bez rozpoznania w trybie art. 531 § 1 w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. (k. 29-30 akt SN). Wezwanie to zostało skutecznie doręczone autorowi kasacji w dniu 13 marca 2023 r. (k. 36). Tymczasem do dnia rozpoznania niniejszej sprawy nie wpłynęło żadne pismo od adw. K. O.. Powyższe implikowało postąpienie zgodnie z rygorem zawartym w zarządzeniu z dnia 17 lutego 2023 r. i pozostawienie kasacji bez rozpoznania w trybie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. Z dostępnych baz danych nie wynika bowiem, aby M. S. był pozbawiony wolności, co uprawniałoby do ustanowienia obrońcy w trybie art. 83 § 1 k.p.k. przez inną osobę niż oskarżony (skazany), a wezwanie skierowane do autora kasacji pozostało bez odpowiedzi. Stąd też należało uznać, że kasacja została wniesiona przez osobę nieuprawnioną.

W tej sytuacji rozpoznanie wniosku złożonego w trybie art. 532 k.p.k. o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia stało się bezprzedmiotowe.

Należy bowiem zważyć, że w świetle przywołanego przepisu instytucja wstrzymania wykonania orzeczenia jest niejako uzależniona od skutecznego wniesienia kasacji (tj. zainicjowanie postępowania w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia może nastąpić jedynie w wyniku skutecznego wniesienia kasacji). Powyższy wniosek jest konsekwencją tego, że na mocy art. 532 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy może wstrzymać wykonanie zaskarżonego orzeczenia, jak i innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji. W przedmiotowej sprawie nie doszło i nie dojdzie do merytorycznego rozpoznania przyjętej kasacji (tj. jej rozstrzygnięcia), albowiem ze wskazanych wyżej powodów należało pozostawić ją bez rozpoznania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekając przy tym po myśli art. 624 § 1 k.p.k., nakazując jednocześnie zwrot M. S. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 450 zł. Obciążenie go kosztami postępowania kasacyjnego w sytuacji, gdy obrońca nie posiadał upoważnienia do obrony przed Sądem Najwyższym pochodzącego od skazanego, przeczyłoby bowiem względem słuszności.

[SOP]

[ł.n]